

Natuurtoets natuurverbinding Laarderhoogt

Toetsing Wet- en regelgeving van natuur

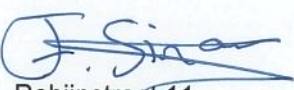
Definitief

Provincie Noord-Holland

Grontmij Nederland B.V.
Alkmaar, 9 oktober 2009

Verantwoording

Titel : Natuurtoets natuurverbinding Laarderhoogt
Subtitel : Toetsing Wet- en regelgeving van natuur
Projectnummer : 275263
Referentienummer : 314654
Revisie : 1
Datum : 9 oktober 2009

Auteur(s) : S. Roodzand
E-mail adres : sandra.roodzand@grontmij.nl
Gecontroleerd door : R. Krom
Paraaf gecontroleerd :
Goedgekeurd door : F. Sinoo
Paraaf goedgekeurd :
Contact : Robijnstraat 11
1812 RB Alkmaar
Postbus 214
1800 AE Alkmaar
T +31 72 547 57 57
F +31 72 547 57 50
noordwest@grontmij.nl
www.grontmij.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Het plangebied	4
2	Wet- en regelgeving voor natuur	6
2.1	Inleiding.....	6
2.2	Natuurbeschermingswet	6
2.3	Natuurbeleid.....	6
2.4	Flora- en faunawet	6
3	Inventarisatie natuurwaarden.....	9
3.1	Inleiding.....	9
3.2	De ingreep.....	9
3.3	Natuurbeschermingswet	11
3.3.1	Effectenanalyse voorgenomen plannen	13
3.4	Ecologische structuur.....	13
3.5	Inventariseren beschikbare gegevens	14
3.6	Oriënterend veldbezoek.....	14
3.7	Planten	14
3.8	Zoogdieren.....	15
3.8.1	Uitgevoerd vleermuisonderzoek	16
3.9	Vogels	17
3.10	Vissen	18
3.11	Amfibieën en reptielen	18
3.12	Overige soorten	18
4	Toetsing, conclusies en aanbevelingen.....	19
4.1	Toetsing natuurbeschermingswet.....	19
4.2	Toetsing Ecologische Hoofdstructuur	19
4.3	Toetsing Flora- en faunawet	19
4.4	Conclusies.....	19

1 Inleiding

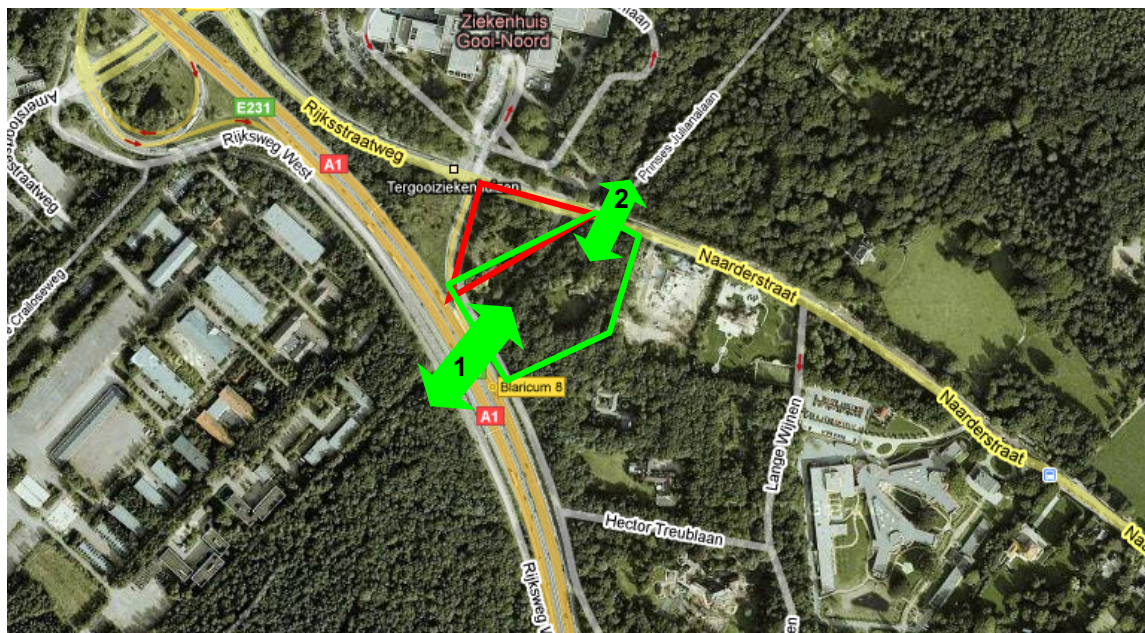
1.1 Aanleiding

Provincie Noord-Holland heeft voornemens om een nieuwe natuurverbinding in het Gooi te realiseren. Het gaat om twee ecoducten over de drukke verkeerswegen de A1 en de Naarderstraat. Daarnaast liggen er voornemens om in deze omgeving een nieuw Blokkerkanthoor te realiseren. Grontmij is gevraagd om een quick-scan natuur uit te voeren om de (on)mogelijkheden met betrekking tot natuur in kaart te brengen.

De natuurwetgeving schrijft voor om, voorafgaand aan ruimtelijke ontwikkelingen, een inschatting te maken van de natuurwaarden van het plangebied en mogelijke effecten hierop veroorzaakt door de voorgestane ontwikkelingen. In deze quick-scan natuurwaarden wordt op basis van bestaande informatie en een veldbezoek (10-08-2009) een inschatting gemaakt van de natuurwaarden van het plangebied en de mogelijke relaties die er liggen met de omgeving.

1.2 Het plangebied

Het plangebied bevindt zich in Laren en is ingeklemd tussen de A1 en de Naarderstraat. Ten noorden van het plangebied bevindt zich het Ziekenhuis Gooi Noord, zie figuur 1 voor de ligging van het plangebied.

Figuur 1: plangebied, Blokterterrein (rood) en ecoducten (groen).

Het Blokterterrein is ingeklemd tussen de A1 en de Naarderstraat, er loopt over het terrein een oude afslag van de A1. Naast het asfalt bestaat het terrein uit ruigte, opslag, puin, zand en enig dumpafval. Op het terrein staan diverse bomen (beuk, eik, esdoorn, berk). Het Blokterterrein wordt begrensd door een fietspad (Naarderstraat ↔ A1). Langs de A1 loopt een geluidsscherm, deze stopt echter ter hoogte van het fietspad/ Blokterterrein.

Ecoduct 1 is de verbinding tussen Crailo en het tussengebied, ecoduct 2 maakt de verbinding tussen het tussengebied en de Blaricummerheide.

Aan de Naarderstraat bevinden zich villa's. Ecoduct 2 grenst aan de Naarderstraat nummer 93 en aan de overzijde grenst Ecoduct 2 aan het parkeerterrein van het Ziekenhuis Gooi Noord. Het woonhuis van nummer 93 is aangekocht en zal gesloopt worden, de bestaande begroeiing op het terrein blijft gehandhaafd.

Zie figuur 2 voor enkele foto's van het plangebied.

Figuur 2: Foto's van het plangebied

2 Wet- en regelgeving voor natuur

2.1 Inleiding

De natuurbeschermingswetgeving in Nederland valt uiteen in gebiedsbescherming en in soortenbescherming. Gebiedsbeschermende wetgeving voorziet in bescherming van aangewezen natuurgebieden en wordt geregeld in de nieuwe gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998. Soortenbescherming is vastgelegd in de Flora- en faunawet. Deze wet ziet toe op bescherming van soorten planten en dieren zowel binnen als buiten beschermde natuurgebieden. Daarnaast zijn er ook beleidsmatig beschermde gebieden en soorten.

2.2 Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet 1998 vervangt de Natuurbeschermingswet van 1968. De wet is per 1 oktober 2005 in werking getreden. In de Natuurbeschermingswet 1998 is ook de bescherming van de Speciale Beschermingszones (SBZ) op grond van de Habitat- en Vogelrichtlijn geregeld, vanaf het moment dat de gebieden zijn aangewezen door Brussel. De Natuurbeschermingswet 1998 regelt ook de bescherming van de zogenaamde Beschermde Natuurmonumenten en gebieden die de minister van LNV aanwijst ter uitvoering van internationale verplichting, zoals RAMSAR wetlands. Wetlands zijn waterrijke gebieden zoals moerassen of veengebied, welke een belangrijke functie hebben voor vogels, vissen en/of andere waterdieren. De Wetlands worden beschermd vanuit het Ramsar Verdrag 1971.

Projecten of handelingen die negatieve effecten op deze beschermde gebieden kunnen hebben, zijn verboden. Ook activiteiten buiten de beschermde gebieden kunnen verboden zijn, indien deze negatieve effecten veroorzaken op de kwalificerende natuurwaarden van het gebied (externe werking). Het toetsingskader van de Natuurbeschermingswet 1998 kent de volgende procedurevarianten:

1. er is zeker geen kans op effecten: geen vergunningplicht;
2. er is een kans op effecten, maar zeker niet significant: vergunningaanvraag via een verslechteringsstoets (art 19f);
3. er bestaat een kans op significante effecten: vergunningaanvraag via passende beoordeling (art. 19d).

2.3 Natuurbeleid

De Nota Ruimte vervangt het Structuurschema Groene Ruimte (SGR) en geeft het beleidskader voor de duurzame ontwikkeling en een verantwoord toekomstig grondgebruik in het landelijke gebied in onder andere de vorm van Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De EHS is een samenhangend netwerk van bestaande en te ontwikkelen natuurgebieden. Het netwerk wordt gevormd door kerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden en ecologische verbindingzones. De EHS is op provinciaal niveau uitgewerkt.

2.4 Flora- en faunawet

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht, deze is gericht op de duurzame instandhouding van soorten. De Flora- en faunawet vervangt o.a. de Vogelwet, de Jachtwet en de soortbescherming uit de Natuurbeschermingswet. In deze nieuwe wet zijn (nagenoeg) alle van nature in het wild voorkomende amfibieën, zoogdieren en vogels beschermt. Daarnaast is een beperkt aantal plantensoorten en ongewervelde beschermt. Voor soorten die vallen onder de bescherming van de wet gelden de volgende verbodsbepalingen met betrekking tot werkzaamheden in het buitengebied:

Artikel 8

Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11

Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12

Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Artikel 13

Het is niet toegestaan beschermde soorten planten en dieren te vervoeren, of onder zich te hebben.

Vrijstelling en ontheffing

Conform artikel 75 is het mogelijk om in bepaalde gevallen ontheffing of vrijstelling te verlenen van de verbodsbepalingen genoemd in artikelen 8 t/m 12. Sinds het vrijstellingsbesluit van 23 februari 2005 kent de Flora- en faunawet drie beschermingsniveaus, veelal aangeduid met tabel 1, tabel 2 en tabel 3.

tabel 1	Algemene soorten	Wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen, onderhoud en beheer geldt een vrijstelling. Er hoeft voor deze activiteiten geen ontheffing aangevraagd te worden.
tabel 2	Overige soorten	Wat betreft ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling, mits wordt gewerkt volgens een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Is er geen gedragscode dan moet ontheffing aangevraagd worden, deze valt onder de lichte toets (geen aantasting van de duurzame instandhouding van de soort).
tabel 3	Soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrictlijn en in bijlage 1 van de AMVB	Deze soorten genieten de zwaarste bescherming. Voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt ten aanzien van deze soorten dat er altijd een ontheffing moet worden aangevraagd waarvoor een uitgebreide toets geldt. De ontheffingsaanvraag valt onder de zware toets: 1) er is sprake van een bij de wet genoemd belang, 2) er is geen alternatief, 3) doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Voor beheer en onderhoud is wel vrijstelling mogelijk indien gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode.

	Vogels	Vogels vormen een aparte categorie. Vogels worden vooral negatief geraakt in hun broedperiode. Voor het verstoren van nesten wordt over het algemeen geen ontheffing verleend. Buiten de broedperiode betreft bescherming van vogels vooral de vaste verblijfplaatsen van standvogels als uilen en spechten. Die zijn jaarrond beschermd. Een ontheffingsaanvraag voor het aantasten van deze verblijfplaatsen zal getoetst worden aan de zware toets (als bij tabel 3).
--	--------	--

3 Inventarisatie natuurwaarden

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden aanwezige natuurwaarden in het plangebied beschreven, vervolgens worden de effecten van de geplande werkzaamheden op deze natuurwaarden uitgewerkt. Negatieve effecten kunnen in algemene zin bestaan uit:

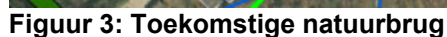
- vernietiging: leefgebied/ vaste verblijfplaatsen verdwijnen;
- verstoring: planten of dieren, hun verblijfplaats of voedselgebied ondervindt verstoring als gevolg van werkzaamheden of gebruik;
- versnippering: migratie van soorten wordt bemoeilijkt, waardoor populaties geïsoleerd worden;
- vermessing: het voedselrijker worden van voedselarme situaties;
- verdroging: het droger worden van natte situaties;
- verontreiniging: afvoeren van afvalstromen.

3.2 De ingreep

Natuurbrug

De natuurbrug bestaat uit twee ecoducten over respectievelijk de A1 en de Naarderstraat met aangrenzende uitloopgebieden en een bredere zone daartussen. Vanuit natuurbelang is het belangrijk dat de smalle corridors over de ecoducten zo kort mogelijk worden en daarbuiten zoveel mogelijk verbreed worden. De beschrijving van het geheel maakt dat duidelijk. De nummers in onderstaand figuur verwijzen naar de daarop volgende beschrijving.

- I. Ten zuiden van de A1 vormt het bestaande natuurgebied in beheer bij GNR (Goois Natuur Reservaat) het begin van de natuurbrug. Het terrein van de voormalige kazernes Crailo is lang in gebruik geweest als asielzoekerscentrum. In 2007 is op verzoek van de Staatssecretaris van Migratiezaken met de partijen afgesproken dat dit terrein nog vijf jaar in gebruik blijft als opvangcentrum. Daarna wordt dat deel van het kazerneterrein grotendeels natuurgebied met een klein kantoreng gebied en dus onderdeel van de natuurbrug. Een en ander is onderdeel van de gebiedsontwikkeling Crailo.
- II. Ter hoogte van de A1 bestaat de natuurbrug uit een ecoduct van 40 meter breedte. Op het brugdek is de meeste plek ingeruimd voor natuur. Daarnaast bevat het ecoduct aan de noordzijde een eenvoudig fietspad en een ruiterspad. Beide verbindingen vervullen een rol in het netwerk van recreatieve voorzieningen in het Gooi.
- III. Direct ten noorden van de A1 verbreed zich het terrein van de natuurbrug; doel hiervan is om veel rust en ruimte te bieden aan dieren die van de natuurbrug gebruik zullen maken. Daartoe is een groter perceel met woning aangekocht, die gesloopt zal worden, en is een klein stuk grond aan de oostzijde van een aangrenzend perceel aangekocht. Aan de westzijde van dit gebied wordt extra grond aan het natuurgebied toegevoegd met een strook grond van de gemeente Laren (het daar gelegen fietspad zal worden verplaatst naar de bestaande afrit van de A1). Om te voorkomen dat de natuurbrug en het nieuwe kantoor van de Blokker Holding in de oksel van de afrit van de A1 elkaar hinderen (denk aan licht en geluid) komt er een dicht beplante bufferzone tussen beide functies, waartoe ook een strook grond van Blokker wordt aangewend.

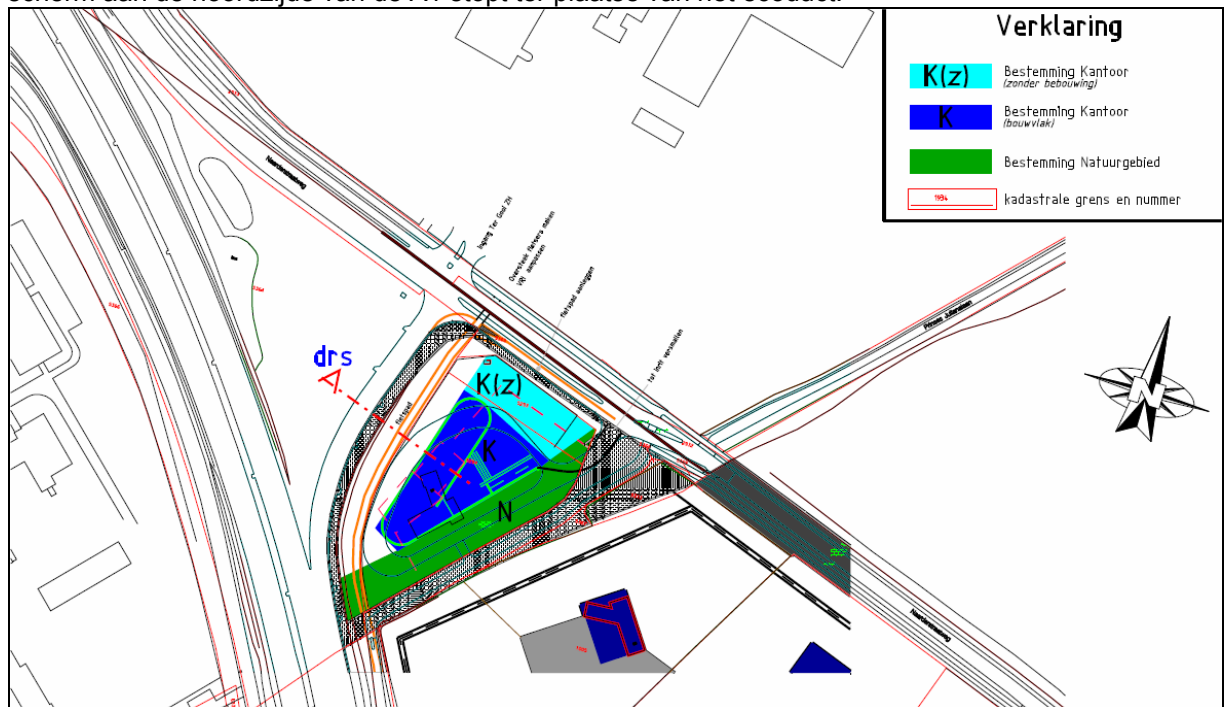

Blokkerterrein

Blokker Holding heeft volgens het vigerende bestemmingsplan het recht om op het perceel direct ten westen van de natuurbrug een kantoor van 1300 m² BVO (Bruto Vloer Oppervlak) te bouwen. In het verleden is al eens gepoogd om de natuurbrug en het kantoor ruimtelijk te integreren. Om redenen van kosten is daar nu van afgezien. Om te voorkomen dat natuurbrug en kantoor elkaar negatief beïnvloeden, wordt voorzien in een stevige bufferzone, waartoe het terrein van Blokker wordt verkleind en komt er op een strook grond grenzend daaraan in ieder geval geen bebouwing.

Ter compensatie daarvan wordt het maximale vloeroppervlak van het nieuwe kantoor vergroot naar 2000 m² BVO boven maaiveld met een bouwhoogte van maximaal 10 meter. Voor een kwalitatief goede entree van Laren wordt de hoogte van het kantoor beperkt tot 3 bouwlagen waarvan 2½ gelegen boven maaiveld en wordt het parkeren ondergronds voorgeschreven. Zie figuur 4 voor de bestemming van het kantoorgebouw.

Om het zicht op en vanuit het nieuwe kantoor niet te verstoren, zal er in tegenstelling tot eerdere plannen langs de afrit van de A1 geen geluidsscherm worden opgericht. Het nieuwe geluidsscherm aan de noordzijde van de A1 stopt ter plaatse van het ecoduct.

Figuur 4: Locatie toekomstig kantoorgebouw van Blokker

3.3 Natuurbeschermingswet

Binnen een straal van 4 kilometer van het plangebied bevinden zich geen Natura 2000-gebieden. Binnen deze straal bevinden zich wel de Beschermde Natuurmonumenten (BNM):

- Bussumer-/ Westerheide;
- Zuiderheide/ Laarderwasmeer;
- Nieuw Bussemerheide/ Vliegheide;
- Postiljonheide;
- Tafelberg-/ Blaricummerheide;
- Tafelberg-/ Blaricummerheide II.

Figuur 5: Ligging BNMen (oranje) nabij plangebied (blauw)

De natuurverbinding Laarderhoogt is een belangrijke schakel tussen de centrale heidevelden en de noordelijke Gooise bossen, heidegebieden en engen. Het verbindt zowel in ecologisch als recreatief opzicht de Bussumer- en Westerheide met de Tafelberg- en Blaricummerheide. De verbinding wordt, met het oog op de duurzaamheid ervan, gedimensioneerd op de mogelijke terugkomst van het edelhert op de Heuvelrug. Daarbij is het edelhert de metafoor voor de op termijn te bereiken landschappelijke en ecologische kwaliteit. De inrichting van de natuurverbinding wordt in eerste instantie afgestemd op de huidige aanwezige soorten in de omgeving, om vervolgens middels beheer in de loop der tijd waar nodig geleidelijke aanpassingen te kunnen doen (bron: Grontmij, 2006). De volgende doelsoorten worden hierbij onderscheiden:

Tabel 1: Doelsoorten natuurverbinding Laarderhoogt

Bos	Heide	Overgangsgebieden
Boommarter	Zandhagedis	Das
Hazelworm	Heideblauwtje	Ree
	Groene zandloopkever	

(bron: Grontmij, 2006¹)

Bussumer-/ Westerheide

Bussumer-/ Westerheide maakt onderdeel uit van het pleistocene stuwwallengebied van het Gooi. Het gebied vormt het grootste aaneengesloten heidegebied in het Gooi met daarin kleine stukjes stuifzand en verspreid opslag van houtgewas met aan de randen loof- en naaldbos. Het gebied heeft een oppervlakte van circa 400 ha.

Tafelberg-/ Blaricummerheide I en II

Tafelberg-/ Blaricummerheide I en II maakt ook onderdeel uit van het pleistocene stuwwallengebied van het Gooi. Het is gelegen op het hoogste gedeelte van de stuwwal van Laren en Huizen. Het bestaat uit heidegebied met leemkuilen, voormalige zandafravingen, kruidenrijk schraalgrasland en verspreide bosopslag en een complex voormalig hakhoutbos. Binnen het gebied vindt intensieve recreatie plaats. Het gebied heeft een oppervlakte van circa 170 ha.

¹ Grontmij, 2006. Onderbouwing Natuurverbinding Het Gooi. Auteur A. Bergsma-Eijsackers. In opdracht van Stichting Gooisch Natuurreservaat.

3.3.1 Effectenanalyse voorgenomen plannen

Volgens artikel 12 van de Natuurbeschermingswet is het verboden zonder vergunning handelingen te verrichten, of te gedogen die schadelijk zijn voor het natuurschoon of voor de natuurwetenschappelijke betekenis van een beschermd natuurmonument. Onder de werking van dit artikel vallen niet alleen schadelijke handelingen die binnen het natuurmonument worden verricht maar ook handelingen die buiten het natuurmonument plaatsvinden en schadelijk zijn voor de natuurwetenschappelijke waarden van het natuurmonument (bron: Ministerie van LNV, 1987²).

Ten behoeve van de ecoducten worden enkele bomen binnen het natuurmonument gekapt. Het kappen van bomen binnen het natuurmonument is op zich niet gewenst, het heeft echter tot doel het verbinden van twee natuurmonumenten en het bevorderen van migratie van diersoorten. De functie (natuurgebied) van het Natuurmonument blijft behouden. Het uiteindelijke doel van het kappen van de bomen heeft dus een positief effect. Door het kappen van de bomen binnen het natuurmonument blijven daarnaast de wetenschappelijke waarden van het (gehele) natuurmonument behouden. Op basis van deze gegevens is beoordeeld dat voor de plannen geen vergunning van de Natuurbeschermingswet noodzakelijk is.

Naast het realiseren van de twee ecoducten wordt ook een nieuw kantoorgebouw voor de Blokker gerealiseerd. Dit kantoorgebouw bevindt zich nabij de twee ecoducten. In de 'Onderbouwing Natuurverbinding Het Gooi' is opgenomen dat ruimtelijke verdichting (bijvoorbeeld woon- en bedrijfsbebouwing) en dat verstoring in de nabijheid van het ecoduct (o.a. nachtelijke activiteit, uitstralende verlichting) vermeden moet worden.

Om dit te voorkomen, dient tussen de toelopen (rustgebied) van het ecoduct en de betreffende bebouwing of verstoringbron (o.a. Blokkerkantoor) te worden voorzien in een groenbuffer in de vorm van bijvoorbeeld een dichte boomsingel of begroeiende grondwal. Een dergelijke groenbuffer is noodzakelijk om het functioneren van de ecoducten veilig te stellen en maakt reeds onderdeel uit van het plan.

Kortom de voorgenomen plannen hebben geen negatieve effecten op de Beschermden Natuurmonumenten en is geen vergunning van Natuurbeschermingswet nodig.

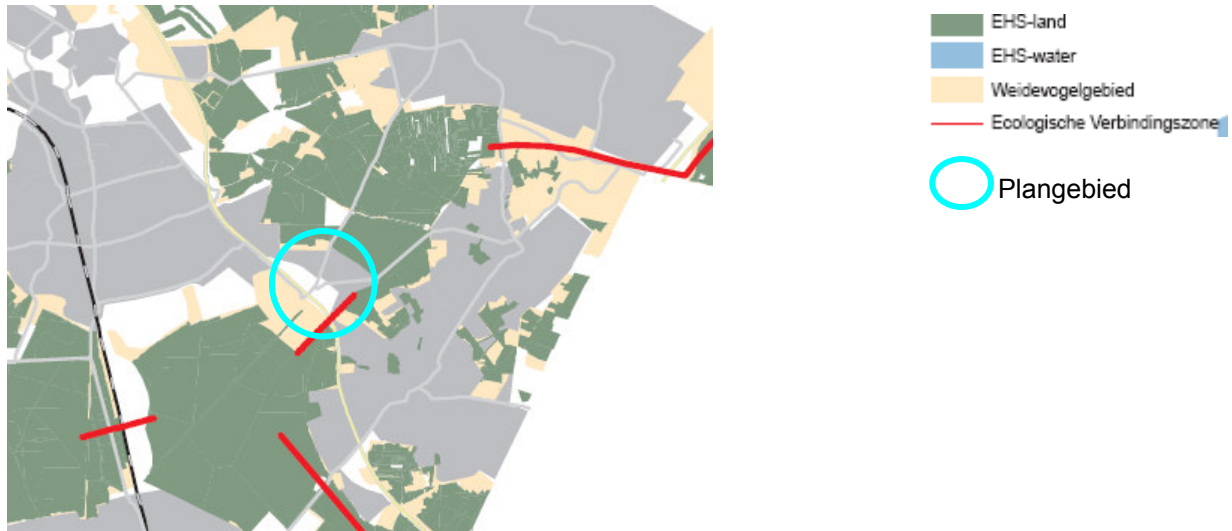
3.4 Ecologische structuur

Het plangebied bevindt zich binnen de begrenzing van de Ecologische Hoofdstructuur, zie figuur 6. Door het plangebied loopt namelijk de ecologische verbindingszone Blaricummerheide- Westerheide. Deze verbindingszone vormt een hoogwaardige duin/ zand- en bosverbinding, met kleine en grotere terreinen. De ecologische verbindingszone (EVZ) heeft de volgende **gids-** en volgsoorten tot doel.

Tabel 2: Gidssoorten en Volgsoorten van EVZ

Boomarter	Hazelworm	Ringslang	Bruin zandoogje	Kleine vuurvlieder
Bruin blauwtje	Heideblauwtje	Rugstreepad	Bunzing	Wezel
Bruine eikenpage	Heivlieder	Zandhagedis	Citroenvlieder	
Das	Hooibeestje	Edelhert	Grote bonte specht	
Duinparelmoervlieder	Kamsalamander	Loopkevers	Hermelijn	
Groene specht	Kleine parelmoervlieder		Icarusblauwtje	

² Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 1987. Aanwijzingsbesluit Beschermden Natuurmonument Bussumer- en Westerheide, NMF/N 87-4340.

Figuur 6: Ligging EHS rondom plangebied (blauw)

Het realiseren van de twee ecoducten zal positief bijdragen in het functioneren van de EHS. In de huidige situatie worden de natuurkernen (EHS-land) versnipperd door de A1 en de Naarderstraat. Voor de dieren is het onmogelijk om deze barrières te overbruggen en tussen beide natuurgebieden te migreren. De ecoducten moeten dit in de toekomstige situatie mogelijk maken.

De locatie van het toekomstige Blokkerkantoor valt niet binnen de begrenzing van de EHS. De EHS kent geen externe werking. Het realiseren van het kantoorgebouw zal dan ook niet van invloed zijn op het functioneren van de EHS.

3.5 Inventariseren beschikbare gegevens

Er zijn gegevens over de aanwezigheid van beschermde planten- en diersoorten opgevraagd bij het 'Natuurloket' (internetpagina's) (kilometerhokken 142- 474, 142- 475 en 143- 475). Daarnaast is gebruik gemaakt van de natuurtoets uit 2006³ en de vogels- en vleermuisinventarisatie uit 2008⁴. Als aanvulling hierop heeft (10-08-2009) een oriënterend veldbezoek plaatsgevonden.

3.6 Oriënterend veldbezoek

Tijdens het oriënterend veldbezoek is locatie van het Blokkerkantoor en de locaties voor de twee ecoducten (met tussenliggend gebied) (10-08-2009) bezocht. Dit veldbezoek is uitgevoerd door de bevoegde ecooloog S. Roodzand.

3.7 Planten

Bij het natuurloket zijn vier waarnemingen bekend van beschermde plantensoorten binnen het kilometerhokken waarin het plangebied is gelegen. Het gaat hierbij om vier tabel 1 soorten, dit zijn algemene soorten zoals aardaker, akkerklokje of gewone vogelmelk.

Tijdens het veldbezoek zijn op het Blokkerterrein voornamelijk de volgende soorten aangetroffen: smalle weegbree, vogelwikke, duizendblad, robbertskruid, klaver, wilgenroosje, vlier, braam, brandnetel, meidoorn, nagelkruid, veld/ ridderzuring en hondsdrif. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde planten soorten aangetroffen.

³ Bureau Waardenburg bv, 2006. Beoordeling beschermde soorten Ecoduct A1, Gooi; quick-scan in het kader van de Flora- en faunawet. D. Ermond en G.J. Brandjes.

⁴ Bureau Waardenburg bv, 2008. Inventarisatie vleermuizen en broedvogels Ecoduct A1, Laren. Vervolgonderzoek in het kader van de Flora- en faunawet. G.J. Brandjes.

Ter plaatsen van het Blokkerkantoor wordt de bestaande vegetatie verwijderd. In de nieuwe situatie wordt ter afscheiding van het kantoorgebouw en de ecologische verbindingzone nieuwe beplanting aangebracht. Binnen het plangebied (blokkerterrein) zijn geen zwaar beschermde soorten aanwezig, de voorgenomen ontwikkelingen hebben om deze reden geen effecten op zwaar beschermde plantensoorten.

De twee ecoducten grenzen ten zuiden van de A1 en ten noorden van de Naarderstraat aan natuurgebied. De 'entree' van de ecoducten zal aansluiten op deze natuurgebieden. De natuurgebieden blijven gehandhaafd.

3.8 Zoogdieren

Bij het natuurloket zijn 19 waarnemingen bekend van zoogdieren binnen de kilometerhokken waarin het plangebied is gelegen. Waarnemingen van enkele soorten kunnen in de verschillende kilometerhokken terugkomen. Het gaat om drie tabel 1 soorten, dit zijn algemene soorten zoals mol, vos, haas, konijn, ree en diverse muizen. Daarnaast zijn 16 waarnemingen van zwaar beschermde tabel 2/3 soorten. Naar alle waarschijnlijkheid zijn dit hoofdzakelijk das, boommarter en diverse vleermuissoorten. In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van das en boommarter (zie paragraaf 3.3). De ecoducten worden onder andere aangelegd ten behoeve van deze twee soorten. In de huidige situatie vormt de A1 en in mindere mate de Naarderstraat een groot obstakel in de migratie van deze soorten. Het aanleggen van de twee ecoducten overbrugt dit obstakel.

In tabel 3 zijn de vleermuizen die rondom Laren voorkomen opgenomen. Daarbij is tevens weergegeven welke functie het plangebied voor deze soorten in kan nemen.

Tabel 3: Voorkomen vleermuizen in regio van Laren

Functie → Soort ↓	Zomerverblijfplaats	Kraamverblijfplaats	Paarverblijfplaats	Zwermlocatie	Winterverblijfplaats	Vliegroute	Migratieroute	Foerageergebied
Baardvleermuis	x	x				x	x	x
Brandts vleermuis								
Ingekorven vleermuis								
Franjestaart						x		x
Bechstein vleermuis								
Vale vleermuis								
Watervleermuis						x		x
Meervleermuis	x	x	x	x	x	x	x	x
Gewone dwergvleermuis	x	x	x	x	x	x	x	x
Ruige dwergvleermuis	x	x	x	x	x	x	x	x
Rosse vleermuis						x		x
Bosvleermuis								
Laatvlieger	x	x	x	x	x	x	x	x
Tweekleurige vleermuis	x	x			x	x	x	x
Gewone grootoorvleermuis	x	x	x	x		x		x
Grijze grootoorvleermuis								

Legenda	
x	Geen effect
x	Mogelijk effect
x	Negatief effect

Vliegroute= route welke wordt afgelegd tussen verblijfplaats en foerageergebied;

Migratieroute= route welke wordt afgelegd tussen zomer- en winterverblijfplaats.

Het woonhuis op Naarderstraat nummer 93 zal gesloopt worden. Het woonhuis kan een verblijfplaats bieden voor gebouwbewonende vleermuizen. Vleermuizen kunnen verblijven in de spouwmuur, onder dakpannen, op zolder, in de kelder en onder daklijsten. Indien het woonhuis wordt gesloopt worden eventueel aanwezige verblijfplaatsen vernietigd, hiervoor is ontheffing van Flora- en faunawet noodzakelijk. Om vast te kunnen stellen of het woonhuis verblijfplaatsen biedt voor vleermuizen, is in 2007- 2008 door Bureau Waardenburg bv nader onderzoek naar vleermuizen uitgevoerd.

Uit dit onderzoek is naar voren gekomen dat binnen het plangebied en de directe omgeving hiervan gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis voorkomen. Tijdens dit onderzoek zijn echter geen vaste verblijfplaatsen in het woonhuis of anderszijds binnen het plangebied aangetroffen. De vleermuizen zijn hoofdzakelijk foeragerend en vliegend aangetroffen. Het kappen van bomen ten behoeve van de ecoducten zal een kleine verschuiving van het foerageergebied tot gevolg hebben. Uit het onderzoek is echter ook gebleken dat het plangebied onderdeel uit maakt van een veel groter jachtgebied, er zijn dan ook voldoende uitwijkmogelijkheden. Naar verwachting hebben de voorgenomen plannen dan ook geen vernietiging van het leefgebied van vleermuizen tot gevolg en is voor de ontwikkeling geen ontheffing van de Flora- en faunawet noodzakelijk.

Het realiseren van de twee ecoducten verbindt twee kerngebieden (Beschermd Natuurmonumenten). Vleermuizen kunnen de ecoducten gebruiken als vliegroute (en mogelijk foerageergebied) om te migreren tussen beide natuurgebieden. In het ontwerp van de ecoducten dient er rekening te worden gehouden met verstoring van licht op de ecoducten. Vleermuizen zijn zeer gevoelig voor lichtverstoring. Het nieuwe kantoorgebouw zal slechts tijdens kantooruren in gebruik zijn, lichtverstoring op vleermuizen heeft om deze reden geen effect. Lichtverstoring vanaf de weg kan echter wel een rol spelen. Door de beplanting op de juiste manier aan te leggen kan lichtverstoring worden voorkomen. In de eindsituatie komt een nieuwe boomsingel tussen het Blokkerkantoor en de ecoducten.

3.8.1 Uitgevoerd vleermuisonderzoek

In april 2009 (02-04-2009) is het Vleermuisprotocol van het Netwerk Groene Bureaus vastgesteld. In dit protocol staat beschreven hoe een degelijk onderzoek naar vleermuizen dient te worden uitgevoerd. Per type onderzoek staat o.a. aangegeven hoeveel veldbezoeken, in welke periode en op welk tijdstip moeten worden uitgevoerd. Dit protocol is opgesteld door het Netwerk Groene Bureaus en de Zoogdiervereniging VZZ in overleg met Dienst Landelijk Gebied en Gegevensautoriteit Natuur. Het toepassen van het protocol geeft grote mate van zekerheid dat de DLG geen aanvullend inventarisatieonderzoek verlangt bij een ontheffingsaanvraag en dat een onderzoek stand houdt in een eventuele juridische procedure

Het vleermuisonderzoek bij Ecoducten in Laren is in 2007-2008 uitgevoerd, destijds was nog geen protocol vastgesteld en waren er geen specifieke eisen aan vleermuisonderzoek. Tijdens dit onderzoek zijn destijds 6 veldbezoeken gedaan waarvan in de periode juli- september 2007 2 veldbezoeken en in de periode april- juli 2008 4 veldbezoeken. Wanneer het onderzoek conform het protocol uitgevoerd wordt, ziet het er als volgt uit:

Inventarisatie	Periode *	Aantal veldbezoeken**
Foerageergebied- vliegroutes	April- oktober	2
Kraam- en zomerverblijven	1 juni- 15 juli	2 á 3
Balts- en paarverblijven	15 augustus- 15 september	2
winterverblijven	December- februari	1

* Dit zijn de optimale periode waarin onderzoek uitgevoerd kan worden. Per vleermuissoort kan een afwijkende langere periode aangehouden worden.

** De verschillende periode overlappen elkaar deels, het aantal veldbezoeken kan dan ook gecombineerd worden. Het inventariseren van foerageergebied en vliegroutes kan tijdens het inventariseren van kraam- en zomerverblijven en balts- en paarverblijven uitgevoerd worden.

Het veldbezoek welke 22 april 2008 heeft plaatsgevonden was vrij vroeg in het seizoen en vanwege de lage temperatuur (7C°) niet optimaal. Bij een dergelijke temperatuur zijn enkele vleermuissoorten die niet uitvliegen. De resultaten van dit veldbezoek kunnen dan ook een scheef beeld geven van het voorkomen van vleermuizen. Er zijn in de periode juni- juli echter nog voldoende andere veldbezoeken uitgevoerd. Vier van de zes veldbezoeken hebben in de periode juni – juli plaatsgevonden. Tijdens deze periode kan er geïnventariseerd worden op kraam- en zomerverblijven, vliegroutes en foerageergebied, dit is voldoende onderzocht. Er heeft in de periode 15 augustus- 15 september slechts één veldbezoek plaatsgevonden, waarbij balts- en paarverblijven geïnventariseerd kunnen worden. Over het algemeen is één veldbezoek om balts- en paarverblijven waar te nemen onvoldoende. In de rapportage is aangegeven dat er hoofdzakelijk werd geïnventariseerd op ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis en gewone dwergvleermuis. Voor ruige dwergvleermuis en gewone dwergvleermuis geldt dat onderzoek naar balts- en kraamverblijven eventueel gestart kan worden vanaf 1 juli en 15 juli. 18 juli heeft ook een veldbezoek plaatsgevonden, dit is niet de meest optimale periode maar hierbij zouden aanwezige balts- en kraamverblijven wel aangetoond moeten kunnen worden. Er heeft in de periode december- februari geen veldbezoek plaatsgevonden om te inventariseren op winterverblijfplaatsen.

Van de aangetroffen vleermuissoorten kunnen gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis en laatvlieger mogelijk een winterverblijf plaatsvinden binnen het plangebied (gebouwen, boomholtes). De gewone grootoorvleermuis worden in de winter vaak aangetroffen in grotten, kalksteengroeven, oude steenfabrieken, bunkers, forten, vestingwerken, ijskelders en kelders. Het is dan ook minder aannemelijk dat de gewone grootoorvleermuis binnen het plangebied winterrust houdt.

Tijdens de veldbezoeken zijn gebouwen en aanwezige boomholten binnen het plangebied gecontroleerd op aanwezigheid van vleermuiskeutels op en onderaan de buitenmuren, op vensterbanken respectievelijk langs boomstammen. Er zijn binnen het plangebied geen sporen van invliegopeningen aangetroffen. Met een redelijke waarschijnlijkheid kan dan ook gesteld worden dat er geen (winter)verblijfplaatsen aanwezig zijn binnen het plangebied. Om dit met 100% zekerheid te kunnen uitsluiten is één veldbezoek in de periode december- februari noodzakelijk.

Kortom naar verwachting geeft het onderzoek wel een goed beeld van het voorkomen van de vleermuizen. Op basis van de bestaande gegevens treden er geen negatieve effecten op.

3.9 Vogels

Bij het natuurloket zijn geen waarnemingen bekend van (broed)vogels binnen de betreffende kilometerhokken. Door de verstoringszone van de drukke verkeerswegen (A1 en Naarderstraat) zullen niet veel vogels tot broeden komen in de directe omgeving. De begroeiing/ bosschages op het Blokkerterrein kunnen kleine zangvogeltjes zoals merel, zanglijster, grote lijster, groenling, boomleeuwerik, fitis, tjiftjaf, heggemus, koolmees en roodborst to broeden komen. Tijdens een uitgebreide broedvogelinventarisatie in 2008 heeft Bureau Waardenburg jaarrond beschermde vogelsoorten buizerd, bosuil, vlaamse gaai, grote bonte specht en zwarte kraai aangetroffen. De lijst met jaarrond beschermde vogels is recent bijgesteld, van de aangetroffen vogelsoorten is nu slechts buizerd jaarrond beschermd.

Box 1, Voorkomen Buizerd

Van deze soort is in het studiegebied één bewoonde horst gevonden, in een grove den langs de Hooglarenlaan. Beide oudervogels zijn tijdens de veldbezoeken geregeld in alle gebiedsdelen (ook ten zuidwesten van de A1) waargenomen, meestal laag zwerfend op thermiek boven de beboste percelen. De vogels zijn ook broedend op de horst gezien. Het is niet bekend of dit broedgeval van 2008 geslaagd is. In het aanpalende gedeelte van de Westerheide was in 2008 ook een territorium aanwezig. De horst van dit paar bevond zich ruim buiten de ingreepzone, maar de oudervogels zijn nu en dan hoog zwevend boven het bos tussen de Westerheide en het plangebied waargenomen. (bron: Bureau Waardenburg bv. 2008)

Voor het verwijderen van nesten/ horsten van een buizerd is ontheffing van de Flora- en faunawet noodzakelijk. De boom met buizerdhorst blijft echter behouden en ook de directe omgeving van de horst blijft gehandhaafd. Naar verwachting kunnen tijdens en na de werkzaamheden het territoria nog steeds functioneren. Daarnaast wordt het buizerdpaar van het ziekenhuisterrein in staat geacht om in de directe omgeving een nieuw horst op te bouwen. De buizerd is een algemene soort waarvan lokale en landelijke populaties niet bedreigd worden. Door de ingreep is de gunstige staat van instandhouding niet het geding, aldus Bureau Waardenburg, 2008.

Alle vogels genieten bescherming onder Flora- en faunawet. Verstoring van broedende vogels en broedsel is niet toegestaan. Verstoring van broedvogels treedt op wanneer er tijdens de broedperiode (circa 15 maart – 15 juli) werkzaamheden plaatsvinden, waardoor broedgevallen worden verstoord, zoals vergraven van terrein waar grondbroeders nestelen. Het verstoren van broedsel (inclusief broedende vogels, nesten en eieren) is niet toegestaan (Flora- en faunawet).

3.10 Vissen

Binnen het plangebied zijn geen waterelementen aanwezig. De voorgenomen plannen hebben dan ook geen effecten op vissoorten.

3.11 Amfibieën en reptielen

Bij het natuurloket zijn twee waarnemingen bekend van amfibieën binnen de kilometerhokken waarin het plangebied is gelegen. Het gaat hierbij om twee tabel 1 soorten, dit zijn algemene soorten zoals bruine kikker, gewone pad of kleine watersalamander. Binnen het plangebied komen geen waterelementen voor, het biedt dan ook geen optimaal leefgebied voor amfibieën.

Daarnaast zijn twee waarnemingen bekend van reptielen binnen de betreffende kilometerhokken. Het gaat hierbij om een tabel 2/3 soort, dit is waarschijnlijk de zandhagedis. Het leefgebied van de zandhagedis bestaat uit zandige gebieden met gevarieerde vegetatie die voldoende schuilgelegenheid biedt en voldoende aanbod van allerlei insecten. Het plangebied is ingeklemd tussen twee drukke verkeerswegen en is daardoor niet bereikbaar voor de zandhagedis (of andere kritische soorten).

Op de Limitische heide en Nieuw Bussumerheide zijn waarnemingen bekend van de zandhagedis. Buiten deze gebieden zijn in de regio geen waarnemingen van de zandhagedis bekend. Naar verwachting komt de zandhagedis binnen het plangebied niet voor.

3.12 Overige soorten

Bij het natuurloket zijn geen waarnemingen bekend van overige beschermde diersoorten binnen de kilometerhokken waarin het plangebied is gelegen.

4 Toetsing, conclusies en aanbevelingen

4.1 Toetsing natuurbeschermingswet

Het plangebied bevindt zich binnen de beïnvloedsfeer van diverse natuurmonumenten. Het realiseren van de twee ecoducten zal positief bijdragen aan de migratie van diersoorten tussen de Bussumer-/ Westerheide en Tafelberg-/ Blaricummerheide. Binnen de begrenzing van Bussumer-/ en Westerheide worden enkele bomen gekapt, de natuurwetenschappelijke waarde van het natuurmonument blijft echter behouden. Tussen het Blokkerkantoor en de ecoducten wordt een boomsingel aangebracht, welke verstoring van het gebruik moet voorkomen.

De voorgenomen plannen hebben naar verwachting geen negatieve effecten op de instandhouding van beide Natuurmonumenten.

4.2 Toetsing Ecologische Hoofdstructuur

De twee ecoducten vormen een ecologische verbindingszone tussen Bussumer-/ Westerheide en Tafelberg-/ Blaricummerheide I en II. De voorgenomen plannen zullen positief bijdragen aan het functioneren van de EHS.

4.3 Toetsing Flora- en faunawet

Uit de voorliggende hoofdstukken blijkt dat broedvogels en zoogdieren binnen het plangebied kunnen voorkomen, die beschermd zijn onder Flora- en faunawet tabel 2 en 3.

- Met betrekking tot de broedvogels wordt aanbevolen om versturende werkzaamheden, zoals kapwerkzaamheden, buiten het broedseizoen uit te voeren. Het broedseizoen is per soort verschillend maar over het algemeen wordt de periode 15 maart tot 15 juli aangehouden.
- In de directe omgeving van het plangebied is een horst van een buizerdpaar aangetroffen. De buizerd is een jaarrond beschermde vogelsoort. De horst blijft echter behouden en daarnaast is het buizerdpaar in staat om een nieuw horst in de omgeving op te bouwen. Er is dan ook geen ontheffing van de Flora- en faunawet noodzakelijk.
- Het plangebied en de directe omgeving maakt onderdeel uit van foerageergebied en vliegroutes van diverse vleermuissoorten. Binnen het plangebied zijn echter geen vaste verblijfplaatsen aangetroffen. Het kappen van enkele bomen ten behoeve van de ecoducten zal eventueel een verschuiving van het leefgebied tot gevolg hebben. In de directe omgeving zijn echter voldoende uitwijkmogelijkheden. Door de voorgenomen plannen gaat er geen leefgebied verloren en is geen ontheffing van de Flora- en faunawet noodzakelijk.

4.4 Conclusies

Natuurbeschermingswet

Er hoeven geen verdere procedures in gang te worden gezet.

Ecologische Hoofdstructuur

Er hoeven geen verdere procedures in gang te worden gezet.

Flora- en faunawet

- Versturende werkzaamheden dienen zoveel mogelijk buiten het broedseizoen (circa 15 maart- 15 juli) uitgevoerd te worden.